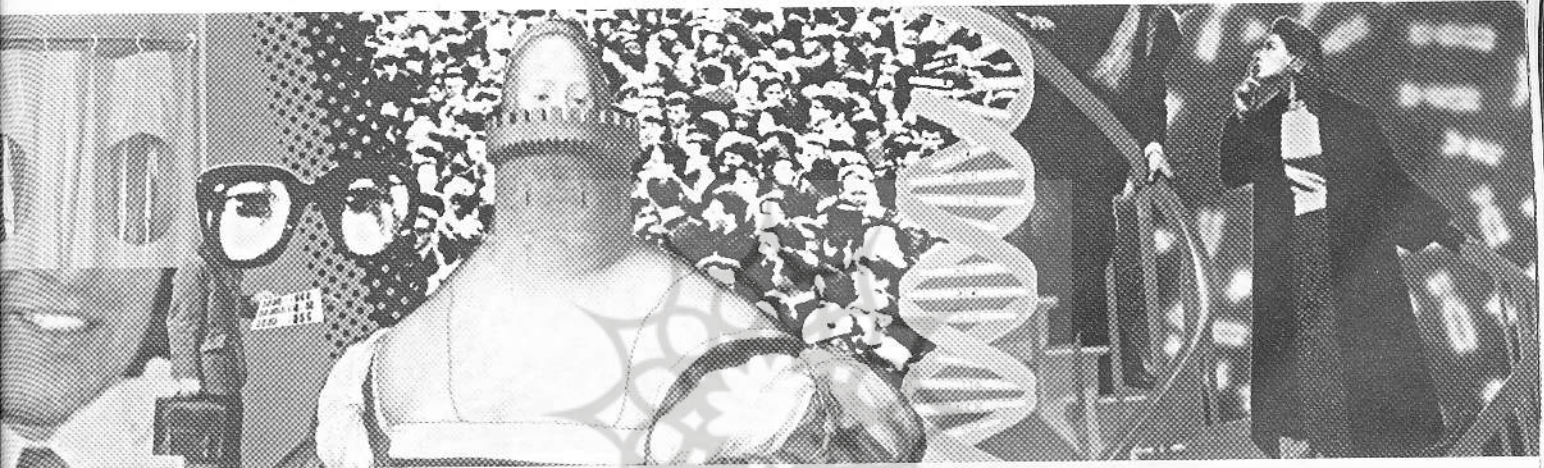

فاحش‌ترین هتک حریم‌ها، پراکنده و بی‌رمق است. در ایالات متحده، انگشت‌نگاری از متقاضیان دریافت بیمه‌ی بیکاری به ندرت موجب حتی نجوای اعتراض‌آمیزی شده است، حال آن‌که در استرالیا، تلاش‌های دولت فدرال برای به جریان انداختن کارت شناسایی ملی به بزرگترین اعتراض عمومی در تاریخ معاصر این کشور منجر شده است. با این همه، قانون جدید استرالیا مبنی بر ملزم بودن بانک‌ها به گزارش کردن معاملات مشکوک، بدون سروصدا و جلب توجه تصویب شد. تصویب قانونی مشابه همین قانون در ایالات متحده، ۲۵۰ هزار شکایت کتبی را به دنبال داشت. در آلمان و استرالیا، پیشنهادهایی که در زمینه‌ی بکارگیری خدمات دیجیتال تلفنی مطرح شده بود نگرانی‌های وسیعی را بابت حریم شخصی برانگیخت. همین فناوری در بریتانیا بدون کمترین

برای تعرض به زندگی خصوصی دیگر مردم باشد. اما مناقشه‌ی حریم شخصی، از حد مناقشه بر سر استقلال و هویت این یا آن فرد فراتر می‌رود. حریم شخصی شاخص بنیادین توان‌مندی یک جامعه‌ی آزاد است. حق برخورداری از حریم شخصی یعنی حق مصون نگه‌داشتن خودمان در مقابل تعرض دنیای بیرون. این ملاکی است که ما به کار می‌گیریم تا خواسته‌هایی را که به ما تحمیل می‌شود محدود کنیم. این حقی است که ما برای دفاع از آزادی شخصی خود، استقلال خود و هویت خود، طلب می‌کنیم. این مبنایی است که براساس آن توازن قدرت میان خودمان و جهان پیرامون مان را ارزیابی می‌کنیم. حریم شخصی همچنین همتای طبیعی آزادی بیان است. این دو حق مساوی و همخوان هستند. حتی فراتر از این، هر دوی آنها

توجه یا بحثی به جریان انداخته شد.

با این حال، خطرناکترین دشمن حریم شخصی، آن آدم با حسن‌نیتی است که می‌گوید: «من چیزی برای پنهان کردن ندارم، پس چیزی برای ترسیدن ندارم». هیچ چیز نمی‌تواند از حقیقت فراتر باشد. هر کسی دارای حیطة‌ای از زندگی خصوصی است که باید در مقابل تعرض دیگران مصون بماند. کمتر کسی می‌تواند صادقانه ادعا کند که زندگی وی (جزئیات زندگی خانوادگی، امور مالی و سوابق تندرستی او) یک کتاب گشوده به روی همگان است. حتی اگر چنین هم می‌بود، این آسودگی خاطر نباید توجیهی

در درون بافت یک جامعه مدرن، انرژی مضاعفی یافته‌اند. در حالی که جهان آغوش خود را به روی جامعه‌ی اطلاعاتی گشوده و زندگی‌های ما روزبه‌روز به لحاظ الکترونیکی درهم‌تنیده‌تر می‌شود، نیروهای مبلغ سانسور حریم شخصی را از میان برمی‌دارند؛ و برداشته شدن حریم شخصی نیز سانسور را تقویت می‌کند. در سال‌های آینده مثل روز روشن خواهد شد که این دو حق باید ارکان اصلی هر جامعه آزاد باشند.

ژاپن: بازی‌های دید زدن

تب‌وتاب ابزارها و رشته‌های الکترونیکی توکیو را تسخیر کرده و مردم نه فقط به جاسوسی همسایگان خود بلکه به جاسوسی هنرپیشه‌های مشهور مشغولند

مایکل تمان و ایوز بوگون

روزنامه‌نگاران فرانسوی مقیم توکیو

اما گوشه دیگر مغازه او نیز پرازدهام است؛ همان گوشه که مخصوص فروش ابزارهایی است برای جاسوسی همسران، همسایه‌ها و همکاران، و دوربین‌های مینیاتوری دیجیتالی که می‌توان تصاویر آن را از راه دور تماشا کرد، و همچنین ریزتراشه‌ها، ضبط‌صوت‌های مینیاتوری و رشته‌های الکترونیکی بسیار کوچک که تقریباً غیرقابل رؤیت هستند. محققان و مهندسان در

محله‌ی آکی‌هابارا، منطقه‌ی فروش لوازم الکترونیکی توکیو، از سال ۱۹۹۸ که اقتصاد جدید واقعاً در ژاپن رو به رونق نهاد پرهیاهو بوده است، توشیرو میازاکی، یک فروشنده در مجتمع عظیم عمده‌فروشی لوازم الکترونیکی لاوکس می‌گوید: «رایانه‌ها و تلفن‌های جدید متصل به اینترنت، پرفروشترین محصولات هستند».

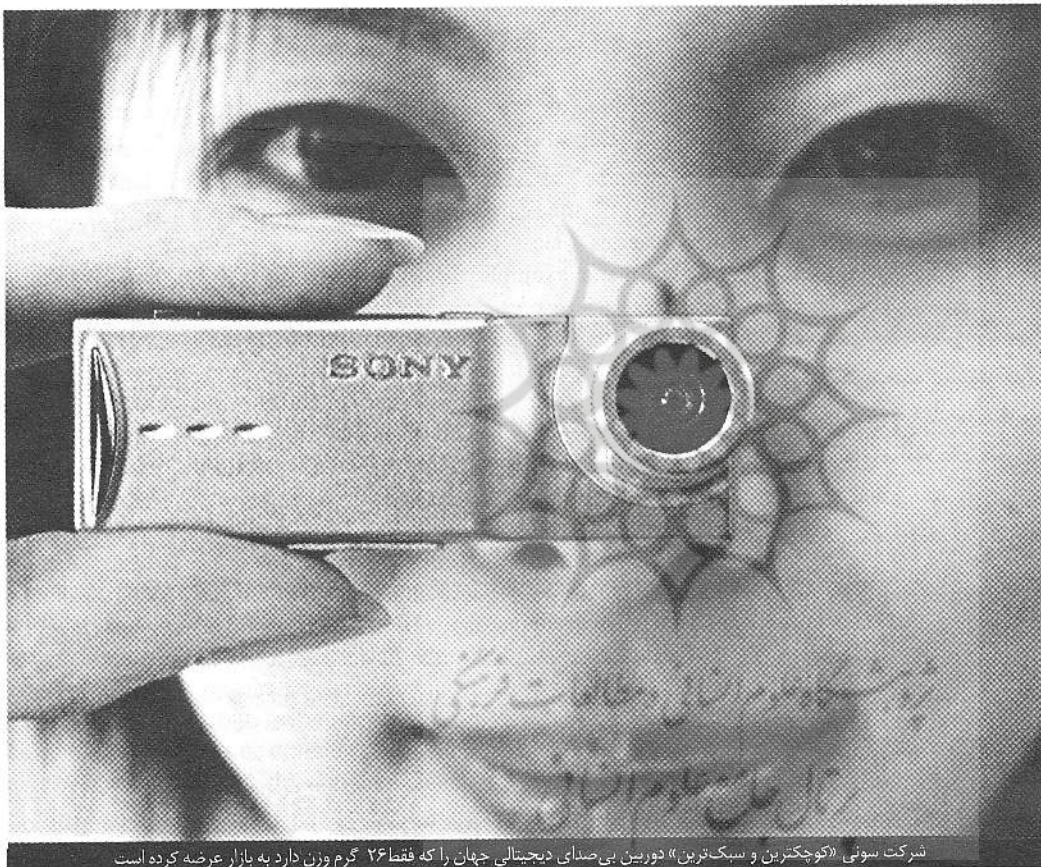
گذرانده که براساس آن اختیارات مقامات پلیس مرکزی افزایش می‌یابد و وزارت دادگستری از وسایل جاسوسی برای شنودهای تلفنی و نظارت بر نامه‌های الکترونیکی استفاده می‌کند. مقامات پلیس مرکزی می‌گویند: «این قانون برای کمک به کشف جرم است نه برای مداخله در زندگی روزمره مردم». اما برخی کارشناسان، نظیر شین میزوکوشی، استاد رشته ارتباطات در دانشگاه توکیو، پرسش‌های آزاردهنده‌ای مطرح می‌کند: «آیا برادر بزرگتر به درون خانه‌های ما تعرض کرده است؟ آیا مداخله پلیس در ارتباطات، تعرض جدیدی به حریم شخصی نیست؟»

این شیوه‌ها بیشتر برای مبارزه با راهزنی‌های رایانه‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد. به تازگی قانونی به نام ممنوعیت دسترسی غیرمجاز به مورد اجرا گذاشته شده که بر اساس آن مجازات تخلفات رایانه‌ای، یک سال زندان و پرداخت ۵۰۰ هزار ین (۵ هزار دلار) جریمه

آزمایشگاه‌های شرکت‌های سونی، شارپ، پاناسونیک و دیگر شرکت‌های بزرگ مشغول ساخت ابزارهایی بازم کوچک‌تر و مینیاتوری‌تر هستند. قیمت این محصولات متفاوت است؛ از ۳۰ هزار ین (۲۵۵ دلار) گرفته تا ۲۰۰ هزار ین (۱۷۰۰ دلار). میزان فروش در مجتمع لاکس از سال ۱۹۹۹ رو به صعود بوده است. این کالاها به‌خصوص مورد استقبال نسل سدی (جوانان ۱۵ تا ۲۵ سال شیفته بازی‌های ویدیویی) و نسل اوتاکو (کودکان امپراتوری مجازی) است. دیگرانی هم که به دیوانه‌های دوربین معروفند، برای تفریح و سرگرمی به گرفتن عکس‌های خجالت‌آور از مردم توسط دوربین‌های مینیاتوری کنترل از راه دور مشغول هستند.

در ژاپن که جامعه‌ای متأثر از فلسفه‌ی کنفوسیوس است، کنترل داشتن بر خود و بر دیگران همیشه کاری به‌هنجار بوده است. کلاتری محله (کوبان) و پاسبان‌ها هنوز هم گاه‌وبی‌گاه فهرست‌های دقیقی

از ساکنان محلی تهیه می‌کنند و به محض ورود تازه‌واردان راجع به هویت آنها دست به تحقیقات می‌زنند. کمیته‌های محله (توناریگومی)، نهادی است که سابقه آن به قرن شانزدهم بازمی‌گردد و از زمان جنگ دوم فعالیت‌هایی که ضد ژاپنی به نظر می‌رسد مورد استفاده قرار می‌گیرد. با آنکه این کمیته‌ها رو به افول گذاشته‌اند اما هنوز وجود دارند. امروز، این شیوه‌های سنتی نظارت بر زندگی مردم، در قیاس با جاسوسی‌هایی که به وسیله محصولات جدید الکترونیکی صورت می‌گیرد، شیوه‌های بی‌ضرر به نظر می‌رسد. در تلویزیون به‌طور مستمر گزارش‌هایی از اقدام افراد به دید زدن پخش می‌شود. برخی متخصص جاسوسی کردن در دستشویی‌های عمومی هستند و برخی دیگر در خانه‌های دوستان خود یا زنان مجرد و جوان دوربین و میکروفن پنهان می‌کنند. بعضی نیز به سراغ اینترنت می‌روند و به سبک عکاسانی که پنهانی از هنرپیشه‌ها عکس می‌گیرند، عکس‌هایی را که دزدانه گرفته‌اند در پایگاه‌های اینترنتی به معرض نمایش می‌گذارند. چندی پیش، ناوکو تاکاشی، قهرمان دو ماراتون، که از زمان گرفتن مدال طلای المپیک سیدنی، هنرپیشه شده است، متوجه شد که شهرتش از حد قابل قبول فراتر رفته است. هزاران

شرکت سونی «کوچکترین و سبک‌ترین» دوربین بی‌صدای دیجیتال جهان را که فقط ۲۶ گرم وزن دارد به بازار عرضه کرده است

است. هشتاد افسر پلیس مهندس در مرکز فنی تخصصی جرایم بارانه‌ای در ساختمان پلیس مرکزی، مراقب خلافکاران هستند؛ این مرکز فنی تخصصی، یک مرکز نظارت الکترونیکی با بودجه‌ی سالانه ۱۹۰ میلیون ین (یک میلیون و ۸۵ هزار دلار) است. اما خلافکاران نیز مغزهای الکترونیکی خود را به کار می‌اندازند. اخیراً، دو آدم‌ریا برای اعلام شرایط خود و میزان باج‌خواهی، از تلفن‌های پیش‌پرداختی استفاده کردند. مقامات پلیس مرکزی می‌گویند: «فراگستری سیستم‌های پیشرفته ارتباطات تلفن‌های همراه چالش جدیدی را پدید می‌آورد. برای حفظ منافع و امنیت همگانی باید از برخی چیزها چشم‌پوشید». به قول یوچی هیگوچی، کارشناس امور حقوقی، احتمالاً حق برخورداری از حریم شخصی در ژاپن، همچنان مجازی باقی می‌ماند. ■

نسخه از فیلمی که وی را در حال استحمام نشان می‌داد در بازار غیرقانونی خریدوفروش می‌شد. بدون آن که او اطلاع داشته باشد با یک دوربین مینیاتوری تصویرهایی از او گرفته شده بود. ژاپنی‌ها به‌طرز فزاینده‌ای از افزایش میزان سوءاستفاده از این دستگاه‌ها نگران شده‌اند. در ماه ژانویه، یک معلم مدرسه هنگام فیلم‌برداری از دانش‌آموزانش که در دست‌شویی لباس عوض می‌کردند دستگیر شد و یک فیلم‌بردار شبکه‌ی تلویزیون ملی NHK بدون آن که مردم بدانند از آنها در خانه‌هایشان فیلم برمی‌داشت. در مورد یک سرویس ارزان‌قیمت به نام ایمادوکو (کجایی؟) که به پدرمادرها امکان می‌دهد همه حرکات کودکانشان را زیر نظر بگیرند، بحث و جدل بالا گرفته است. با کار گذاشتن یک ریزتراشه در تلفن شرکت می‌توان فهمید که استفاده‌کننده از تلفن هر لحظه کجاست. شرکت نباید درخواست پدرمادرها، یک نقشه برای آنها می‌فرستد که نشان می‌دهد کودکان دقیقاً کجاست.

ژاپنی‌ها نگرانی شدیدتری هم دارند. دولت به تازگی قانونی